

**Fylkesmannen
i Buskerud**

RAPPORT

Prosjekt kommunelov - delegeringsreglement

Forord

Fylkesmannen har utarbeidet en rapport knyttet til gjennomgang av kommunenes delegeringsreglement.

Arbeidet ble gjennomført i 2013 som et prosjekt forankret i Beredskaps, justis- og kommunalavdelingen.

Rapporten er utarbeidet på bakgrunn av innsendt materiale. Vi er kjent med at det pågår revisjon av delegeringsreglementene i noen av kommunene og at det kan være vedtatt et nyere reglement enn det som omtales i rapporten.

Januar 2014

Fylkesmannen i Buskerud

Besøksadresse:
Grønland 32
Drammen

Postadresse:
Postboks 1604
3007 Drammen

Telefon: 32 26 66 00

E-post: fmbupost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/Buskerud

Innhold

1. Innledning.....	4
1.1. Bakgrunn for prosjektet	4
1.2. Avgrensning.....	4
2. Delegering	6
2.1. Generelt om delegering	6
2.2. Delegeringsreglementene i kommunene.....	7
2.2.1. Kommuneloven § 39 nr. 2	7
2.2.2. De enkelte delegeringsreglementene	8
2.3. Utvalgte tema.....	18
2.3.1. Delegering til ordfører	18
2.3.2. Delegering fra kommunestyret direkte til administrasjonen eller via utvalgene før delegering til administrasjonen	19
3. Vedtak fra kommunene	20
3.1.1. Fremgangsmåte	20
3.1.2. Delegering etter alkoholloven	20
3.1.3. Delegering etter plan- og bygningsloven	22
3.1.4. Delegering etter jordloven	25
4. Avslutning.....	27

1. Innledning

1.1. Bakgrunn for prosjektet

Fylkesmannen gjennomfører tilsyn med kommunene innenfor utvalgte fagområder og behandler et betydelig antall enkeltsaker som klageinstans for kommunale vedtak. I tillegg gjennomfører Fylkesmannen lovlighetskontroll av kommunale vedtak etter at et mindretall av kommunestyrerepresentanter kan bringe saken inn for Fylkesmannen. Eventuelt kan Fylkesmannen ta opp saken av eget tiltak og foreta lovlighetskontroll.

Gjennom dette arbeidet blir spørsmålet om kommunens delegeringsreglement er i tråd med kommunelovens bestemmelser vurdert som ledd i behandlingen av den enkelte sak og fagområde.

Fylkesmannen har ønsket å foreta en mer helhetlig og omfattende gjennomgang av kommunenes delegeringsreglement for å se nærmere på hvordan delegeringsreglene praktiseres i de ulike kommunene. I brev av 9. januar 2013 ble kommunene bedt om å sende inn delegeringsreglement og eventuelle tilleggsdokumenter.

Prosjektet ble forankret i Beredskaps- justis- og kommunalavdelingen v/faggruppe kommunalrett som består av Ingebjørg Haug, Tone Hau Steinnes og Eli Kristin Nordsiden.

1.2. Avgrensning

Vi har avgrenset prosjektet til å være en utsjekking for å se om alle kommunene har gyldige/lovlige delegeringsreglement.

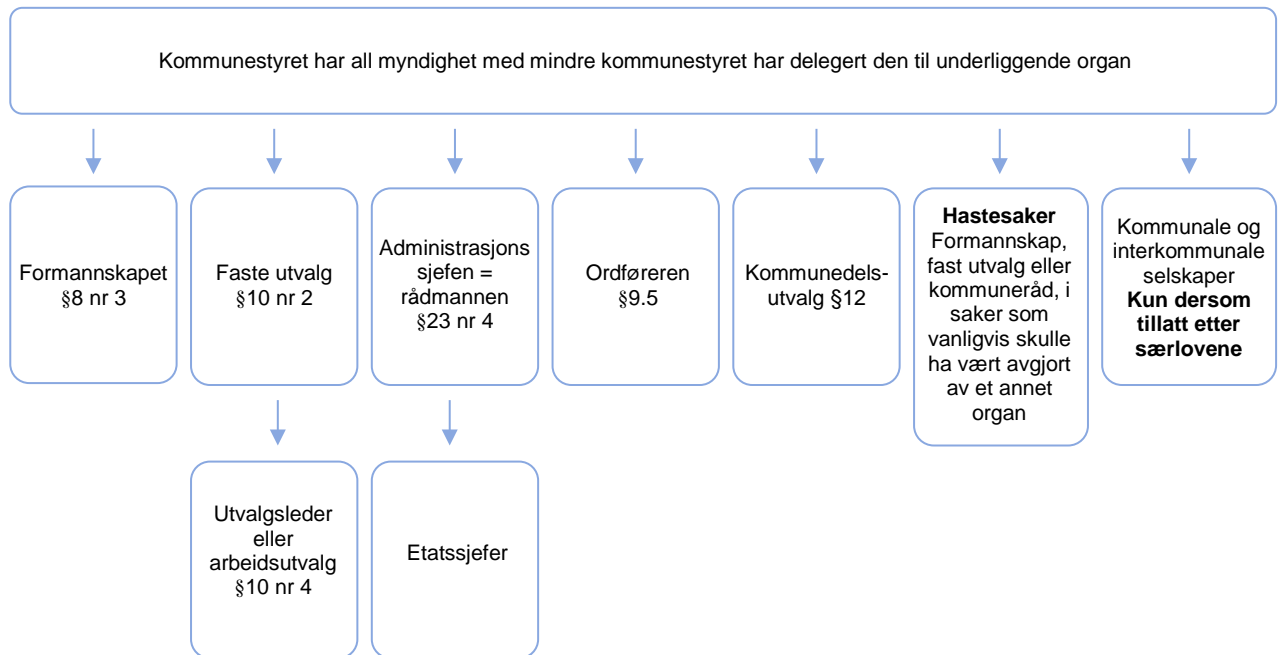
På noen utvalgte områder har vi valgt å se nærmere på delegeringsreglementene for å danne oss et inntrykk av forskjellene fra kommune til kommune med hensyn til hvilke organer som utøver myndighet.

Vi har vurdert det som mest interessant å se på delegering til utvalg og til administrasjonen, dvs. administrasjonssjefen og avgrensner derfor mot videre delegering i administrasjonen. Delegering internt i administrasjonen fremgår i hovedsak av egne dokumenter.

I tillegg har vi sett et behov for å innhente konkrete vedtak fra enkelte saksområder. Vi har vurdert om kommunen skulle bli bedt om å oversende vedtak fra enkelte saksområder. Prosjektgruppen har

etter en avveining av ulike hensyn kommet til at det ikke var hensiktsmessig da alle vedtak fra folkevalgte organer er tilgjengelig på kommunenes nettsider.

Delegering

Tabell. Hentet fra Miljøkommune.no

2. Delegering

2.1. Generelt om delegering

Etter kommuneloven § 6 er kommunestyret det øverste kommunale organet i kommunen.

§ 6
Kommunestyret og fylkestinget er de øverste kommunale og fylkeskommunale organer. De treffer vedtak på vegne av kommunen eller fylkeskommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegasjonsvedtak.

Kommunestyret kan delegere myndighet både gjennom et generelt delegeringsreglement og i konkrete enkeltsaker. Selv om kommunestyret står svært fritt når det gjelder å delegere avgjørelsesmyndighet, finnes det noen grenser.

En del saker må kommunestyret avgjøre selv. Slike delegeringssperre følger av loven, eksempelvis kommuneloven § 44 nr. 6 (økonomiplan) og § 45 nr. 2 (årsbudsjett). Tilsvarende vil det være skranker i særlovgivningen for hva kommunestyret har adgang til å delegere videre.

Kommunestyret kan delegere avgjørelsesmyndighet til formannskapet etter kommuneloven § 8 nr. 3 eller til faste utvalg opprettet etter kommuneloven § 10.

Kommuneloven § 23 nr. 4 gir et folkevalgt organ hjemmel til å delegere til administrasjonssjefen å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell interesse.

Rammer for delegeringsadgangen avhenger av hvem det delegeres myndighet til. Det er større adgang til å delegere myndighet til folkevalgte organer enn til administrasjonen, og større adgang til å delegere til folkevalgte organer enn til enkeltmedlemmer.

Det rettslige innholdet i et delegeringsvedtak er at den man delegerer til, kan treffe beslutninger innen delegeringsvedtakets rammer på vegne av det delegerende organ, og med samme rettsvirkninger.

Det delegerende organ kan når som helst «ombestemme seg». Det kan for det første tilbakekalle fullmakten ved å oppheve delegeringsvedtaket. Det kan gi generelle eller konkrete instruksjoner om hvordan det underordnede organ skal avgjøre saker, eller det kan beslutte at det selv vil treffe avgjørelse i en bestemt sak som ligger innenfor rammen av et generelt delegeringsvedtak, med bindende virkning også for det underordnede organ. Det delegerende organ kan også ta vedtaket i det underordnede organ opp til ny vurdering og omgjøre det, i samme omfang som det kunne

omgjort sitt eget vedtak. Dette vil i praksis si i tilfeller der kommunen ikke er bundet i forhold til tredjemann.

Regler om delegering etter særlov

I motsetning til det som er vanlig innen kommunalforvaltningen, er utgangspunktet etter barnevernloven § 2-1 tredje ledd første punktum at det er administrasjonen som har vedtaksmyndigheten på kommunenivå. Dersom kommunestyret ønsker at oppgaver etter barnevernloven skal ligge til et folkevalgt organ må kommunestyret fatte vedtak om dette.

Kommunestyret bestemmer hvem som er barneverntjenestens leder og det er kun denne som kan utøve den myndighet som barnevernloven eksplisitt legger til barneverntjenestens leder, se f.eks. §§ 4-6 og 4-9.

Kommunestyret kan med noen unntak bestemme at oppgaver etter barnevernloven skal legges til folkevalgt organ. Kommunestyret kan altså ikke treffe vedtak i enkeltsaker selv. Dette til klar forskjell fra hovedregelen etter kommuneloven om at kommunestyret har all kommunal myndighet.

Videre er det en særregel om at folkevalgt organ som har fått delegert myndighet til å behandle klientsaker må ha fem medlemmer. Andre saker etter barnevernloven kan behandles i utvalg med flere medlemmer. Myndighet etter barnevernloven kan altså tillegges forskjellige utvalg.

2.2. Delegeringsreglementene i kommunene

2.2.1. Kommuneloven § 39 nr. 2

Det følger av kommuneloven § 39 nr. 2 at kommunestyret selv skal vedta reglement for delegering av avgjørelsesmyndighet og for innstillingsrett innen året etter at kommunestyret ble konstituert.

Reglementet skal inneholde kommunestyrets samlede delegering til andre folkevalgte organer og til administrasjonen, dvs. administrasjonssjefen. Videre delegering fra administrasjonssjefen til administrasjonen, omfattes ikke.

*§ 39 nr. 2
Kommunestyret og fylkestinget skal selv vedta reglement for delegasjon av avgjørelsesmyndighet og for innstillingsrett innen 31. desember året etter at kommunestyret og fylkestinget ble konstituert. Sist vedtatte reglement og eventuelle andre vedtak gjelder inntil nytt reglement er vedtatt.*

Delegeringsreglementet skal altså vedtas innen 31. desember året etter at kommunestyret ble konstituert. Denne endringen trådte i kraft 1. juli 2012 og medfører at kommunene nå har en plikt til å behandle delegeringsreglementet minst en gang hver valgperiode.

Ettersom kommunene har en lovfestet plikt til å behandle reglementet, har de et større press på seg til faktisk å gjøre dette. Fordelen med behandlingen er at det til enhver tid sittende kommunestyre selv har tatt stilling til hvordan myndighet skal fordeles i kommunen, og at politikerne er mer aktivt involvert i prosessene i kommunen fra et tidlig tidspunkt. Imidlertid ser det ikke ut til å være noen sanksjoner dersom kommunene ikke overholder plikten.

Det følger av forarbeidene (Prop. 49 L (2011-2012)) til endringen at dette er en minimumsregel i den forstand at den stiller krav om at delegeringsreglement blir behandlet og vedtatt minst en gang i hver valgperiode. Det stilles ikke krav om at alle delegeringer blir samlet i ett reglement. Kommunestyret

står fritt til både å endre reglementet og til å fatte vedtak om delegering i enkeltsaker også etter at kommunestyret har behandlet reglementet i tråd med bestemmelsen.

Inntil et nytt delegeringsreglement er vedtatt i tråd med bestemmelsen gjelder det sist vedtatte reglementet og eventuelle andre enkeltstående delegeringsvedtak. Det innebærer at avgjørelser som blir tatt på grunnlag av et "gammelt" delegeringsreglement eller andre delegeringsvedtak, i utgangspunktet likevel er gyldige.

2.2.2. De enkelte delegeringsreglementene

I det følgende gis en oversikt over delegeringsreglementene i hver av kommunene i Buskerud. Det er kun vist til enkelte sentrale momenter i reglementene.

Kommuneloven bruker begrepet administrasjonssjef. Noen av reglementene følger dette slik at myndighet er delegert til administrasjonssjefen, mens i andre kommuner er det rådmannen som får myndighet. I denne rapporten har vi valgt å bruke benevnelsen administrasjonssjef med unntak av det punktet under der vi omtaler de enkelte delegeringsreglementene i kommunene.

Som tidligere nevnt, ble reglementene innsendt fra kommunene. Gjennom arbeidet med delegeringsreglementene søkte Fylkesmannen også på kommunenes nettsider, og fant at reglementene er lite tilgjengelige der. Dette er uheldig, fordi reglementene kan være av interesse både for f.eks. innbyggerne i kommunen og ulike klageinstanser. Vi oppfordrer derfor kommunene til å gjøre reglementene mer tilgjengelige.

Drammen

Delegeringsreglementet for Drammen kommune ble vedtatt av bystyret 11. oktober 2011. Det fremgår av reglementet at det er en målsetning at avgjørelser treffes på lavest mulig nivå i organisasjonen.

Bystyret skal selv avgjøre saker som gjelder hovedtrekkene i kommunens organisasjon, ansettelse av rådmann, opprettelse av faste utvalg og komiteer, samt økonomiplan, årsbudsjett, langtidspaner, utbyggingsplaner, kommuneplan, o.l.

Bystyret delegerer myndighet til formannskapet – driftsstyret for økonomi- og plansaker i alle saker som det etter kommuneloven eller særlovgivningen er adgang til å delegere til dette organet, og som bystyret ikke har delegert til annet fast utvalg eller komité. Formannskapet – driftsstyret for økonomi- og plansaker skal behandle forslag til økonomiplan, årsbudsjett og skattevedtak, og generelle retningslinjer og forhold som krever samordnet behandling av flere virksomheter, men som ikke er av slik betydning at det bør behandles av bystyret, eller ved reglement lagt til annet organ.

Rådmannen delegeres myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker og i saker som ikke er av prinsipiell karakter. Rådmannen gis også myndighet på enkelte andre områder, bl.a. i personalsaker og til å foreta ansettelse i alle stillinger med unntak av rådmann. Rådmannen kan delegere sin myndighet videre i tråd med kommunens organisasjonsplan.

Det spesifiseres i reglementet § 6 at kommunen kan delegere myndighet til vertskommune i samsvar med kommuneloven kapittel 5.

Flesberg

Delegeringsreglementet for Flesberg kommune ble opprinnelig vedtatt av kommunestyret 16. juni 1994. Reglementet er blitt supplert med delegeringsvedtak ettersom det har skjedd lovendringer mv. Dette er imidlertid ikke samlet i et oppdatert hovedreglement. Flesberg kommune har startet arbeidet med en hovedrevisjon av reglementet, og påregner at dette skal være ferdig 1. juli 2013. Fylkesmannen har fått bekreftet pr. telefon 9. desember 2013 at kommunen tar sikte på å vedta nytt reglement i starten av 2014.

Det fremgår av reglementet at kommunestyret fatter beslutninger i alle prinsipielle saker og saker som ikke er delegert til administrasjonen.

Reglementet punkt 2.0 omhandler fordelingen av oppgaver mellom politisk og administrativ behandling. I punkt 2.1 vises fordelingen av oppgaver knyttet til kommuneloven og på ikke-lovfestede områder.

Rådmannen delegeres myndighet for administrasjonens ansvarsområder og for disponering av budsjett. Videre gir reglementet en oversikt over delegering etter særlovgivningen til rådmannen.

Flå

Delegeringsreglementet for Flå kommune ble vedtatt av kommunestyret 6. desember 2012.

Reglementet gir en oversikt over hvilke saker som må behandles i kommestyret og ikke kan delegeres. På kommunelovens område er det vist til de enkelte bestemmelser i loven, mens det for særlovgivningen er vist til saksområder. I tillegg gis en oversikt over «ikke lovfestede saker» som skal behandles av kommunestyret.

Formannskapet og Planutvalget har delegert myndighet på enkelte områder. Planutvalget har løpende ansvar for behandling av kommune-, område- og detaljreguleringsplaner. Utvalget delegeres myndighet til å gi dispensasjon fra plan- og bygningslovgivningen, men denne er begrenset til saker som ikke er av overordnet og/eller prinsipiell art, eller hvor avgjørelsesmyndighet er lagt til andre.

Kommunestyret gir rådmannen myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller i typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning. Rådmannen kan delegeres denne myndigheten videre. Myndigheten omfatter oppgaver på områder som arbeidsgiver, økonomi, saker tilknyttet tekniske tjenester/plan og bygg/jord og skog, og en rekke særlover.

Kommunestyret delegerer også myndighet til interkommunale samarbeidsorganer: Miljøretta Helsevern i Hallingdal, Hallingdal barnevern, Hallingdal Innkrevingskontor IKS og Hallingdal Renovasjon.

Gol

Delegeringsreglementet for Gol kommune ble sist vedtatt av kommunestyret 8. mai 2012. Reglementet regulerer avgjørelsesmyndighet som kommunestyret delegerer til andre folkevalgte organer, ordfører, rådmann, Gol Byggdrift Kommunalt Foretak (GBKF) og interkommunale organer.

Formannskapet får delegert myndighet etter kommuneloven og særlovgivning. Formannskapet er kommunens økonomiutvalg, planutvalg, styre for Næringsfondet og for legater som ikke har annet styre. Medlemmene er også arbeidsgiverrepresentanter i administrasjonsutvalget.

Kommunestyret delegerer myndighet til Utval for Natur og Næring etter kommuneloven og særlover. Utvalget er kommunens bygningsråd, jordstyre, vegstyresmakt og forurensningsmyndighet.

Utval for Kultur og Levekår er kommunens helseråd, sosialstyre, skolestyre og barnehagestyre, og er også ansvarlig for kultursaker. Utvalget får delegert myndighet etter kommunelov og særlovgivning på sitt virkeområde.

Ordføreren har delegert myndighet i enkelte økonomiforvaltningssaker og noen saker etter alkoholloven og straffeloven. Ordføreren gis også fullmakt i en rekke andre spesielle saker, herunder iverksetting av ekstraordinære tiltak for å begrense skader på samfunnet ved ulykker eller katastrofer.

Rådmannen har delegert myndighet etter kommuneloven § 23 nr. 4. Rådmannen gis myndighet til å fatte vedtak i alle enkeltsaker og typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning. Reglementet gir en oversikt over delegering etter særlovgivning til rådmannen.

Kommunestyret delegerer myndighet i enkelte saker til Representantskapet for Hallingdal brann- og redningstjeneste, Felles folkevalgt nemnd for innkrevingskontoret for Hallingdal, Vilt- og innlandsfiskerinemnda og styret for Gol Byggedrift Kommunalt Foretak.

Hemsedal

Delegeringsreglementet for Hemsedal kommune ble vedtatt av kommunestyret 1. november 2012. Det er en målsetting med reglementet å legge forholdene til rette for en klar ansvarsdeling mellom kommunestyret, andre politiske organer eller administrasjon ved rådmannen, slik at ansvar og myndighet er tilpasset de oppgaver og utfordringer kommunen står overfor og at avgjørelser blir tatt på lavest mulig tjenestenivå.

I reglementet er det gitt en oversikt over hvilke saker som skal avgjøres av kommunestyret selv. Dette er både saker etter lovverket og ikke lovfestede saker som ut fra innhold og/eller omfang skal håndteres av kommunestyret.

Formannskapet har delegert myndighet i enkelte saker etter kommuneloven og særlovgivningen.

Kommunestyret delegerer myndighet til Hovudutval for plan og ressurs og Hovudutval for livsløp. Hovudutval for plan og ressurs har som arbeidsområde å være fagutvalg for teknisk etat, mens Hovudutval for livsløp er fagutvalg for etatene kultur og oppvekst, helse og omsorg og for de kommunale ansvarsområdene innen NAV. Utvalgene gis blant annet myndighet til å fatte vedtak i saker av prinsipiell karakter etter særlovgivning innenfor deres arbeidsområder.

Ordfører har delegert myndighet til å fatte enkelte vedtak etter alkoholloven dersom rådmannen er inhabil. Kommunestyret gir også ordfører fullmakt i enkelte andre saker, for eksempel å treffe vedtak i kurante saker etter kommuneloven § 9, pkt. 5.

Rådmannen delegeres myndighet til å fatte vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning. Rådmannen har myndighet som arbeidsgiver, i enkelte økonomisaker, saker tilknyttet teknisk etat og etter diverse særlover.

Kommunestyret delegerer myndighet til de administrative fagstillingene brannsjef i Hallingdal brann- og redningstjeneste, barnevernsleder i Hallingdal barnevern og kommunelegen. Myndighet delegeres også til de interkommunale samarbeidsorganene Miljøretta Helsevern i Hallingdal, Hallingdal barnevern, NAV Hemsedal og Gol, og til Hallingdal Innkrevingskontor IKS og representantskapet for Hallingdal Brann- og redningstjeneste IKS.

Hol

Delegeringsreglementet for Hol kommune ble vedtatt av kommunestyret 13. desember 2012. Det fremgår av reglementet at kommunens arbeidsområde har økt i art, omfang og betydning de siste årene. Delegering til det riktige nivå i kommunen vil være med på å fremme kommunens effektiviseringsarbeid.

Reglementet spesifiserer ikke hvilke oppgaver som *skal* behandles av kommunestyret selv. Formannskapet har delegert myndighet etter kommuneloven, i budsjettsaker, enkelte andre saker og etter særlovgivning.

Ordfører tildeles myndighet på enkelte områder, herunder å fatte vedtak i visse saker etter alkoholloven.

Kommunestyret delegerer myndighet til Utvalg for kultur og levekår og Utvalg for plan og utvikling. Utvalgene gis myndighet etter kommuneloven og etter særlovgivning på deres virkeområder. I tillegg delegeres myndighet til partssammensatt utvalg, kommuneplanutvalget, viltneemnda og navnenemnda.

All delegering på administrativt nivå skal skje til rådmann. Rådmannen kan delegerer myndigheten videre. Rådmannen gis myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning. Myndigheten gis bl.a. i personalsaker, budsjettsaker og etter særlovgivning.

Kommunestyret delegerer myndighet til Hallingdal innkrevingskontor IKS. I saker som behandles etter lov om barneverntjenester delegeres myndighet til Ål kommune v/rådmannen som er vertskommune for Hallingdal barneverntjeneste. Rådmannen i Ål kan delegerer videre til lederen av barneverntjenesten.

Hole

Delegeringsreglement for Hole kommune ble vedtatt av kommunestyret 25. juni 2007.

Reglementet gir en oversikt over saker som skal avgjøres av kommunestyret selv. Dette er saker etter kommuneloven og øvrig lovgivning.

Formannskapet og administrasjonsutvalget delegeres myndighet på enkelte saksområder.

Kommunestyret delegerer myndighet til humanitært styre og plan- og miljøstyret. Styrene skal blant annet fatte forvaltningsvedtak etter særlover med forskrifter og sedvane innen sine ansvars-/ myndighetsområder.

Rådmannen gis myndighet til å avgjøre saker som etter en konkret vurdering ikke anses å være av prinsipiell art. Rådmannen har også anvisningsmyndighet innenfor hele kommunens budsjett og myndighet til å foreta ansettelser og fastlegge lønns- og arbeidsvilkår. Rådmannen kan delegerer sin myndighet videre innen kommuneadministrasjonen.

Hurum

Delegeringsreglementet for Hurum kommune ble vedtatt av kommunestyret 6. september 2011. I innledningsbestemmelsen står det at formålet med reglementet er å avlaste kommunestyret fra å behandle alle de saker som i utgangspunktet er kommunestyrets ansvar, og å foreta en saklig ansvarsfordeling mellom de utvalgene som er opprettet gjennom kommunens nye politiske organisering.

Reglementet viser til at kommunestyret fatter vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov, forskrift eller delegeringsvedtak. Det er gitt en liste over saker som skal avgjøres av kommunestyret selv og som ikke kan delegeres. Dette er saker både etter kommuneloven, andre generelle lover og særlover.

Formannskapetets ansvarsområde og rolle er spesifisert i punkt 4. Kommunestyret delegerer myndighet til Planutvalget, Tjenesteutvalget, Administrasjonsutvalget og enkelte råd og nemnder. Ordføreren delegeres myndighet bl.a. etter kommuneloven § 9, nr. 5, representasjonsmyndighet og myndighet i saker der administrasjonen er inhabil.

Rådmannen har delegert myndighet i alle saker som ikke har prinsipiell karakter, dersom myndigheten ikke er lagt til et annet organ ved lov eller reglement. Delegeringen omfatter økonomiske saker, personalsaker og myndighet til å treffe vedtak, herunder klagebehandling, og gi uttalelse etter særlover.

Kongsberg

Delegeringsreglementet for Kongsberg kommune er for en stor del revidert etter vedtak i kommunestyret av 16. januar 2013. Ytterligere revidering vil skje ved vedtak i de enkelte utvalg vinter/vår 2013.

Kommunestyrets virkeområde defineres i reglementet punkt 4. Saker som *må* avgjøres av kommunestyret er spesifisert i vedlegg til reglementet.

Kommunestyret delegerer myndighet til ordfører og formannskapet på enkelte områder. Videre er flere utvalg, herunder helse og omsorg, kultur og oppvekst, miljø og utvikling, gitt myndighet innenfor deres fagområder.

Formannskapet og de tre ovennevnte utvalgene delegerer myndighet videre til rådmannen innenfor sine myndighetsområder. Rådmannen gis myndighet til å treffe vedtak i ikke-prinsipielle saker på de forskjellige områdene.

Krødsherad

Delegeringsreglementet for Krødsherad kommune ble vedtatt av kommunestyret 11. november 1999. Kommunen endret organisasjonsstruktur etter at reglementet ble vedtatt. Kommunestyret fattet vedtak om midlertidig ordning i påvente av revidert delegeringsreglement i møte 27. november 2003. Av vedtaket fremgår det at formannskapet overtar saker som i reglementet er delegert til behandling i hovedutvalg. Delegeringsreglementet er under revisjon. Fylkesmannen har pr. telefon 9. desember 2013 fått bekreftet at revisjon av delegeringsreglementet er under arbeid.

Reglementet gir en oversikt over hvilke saker som ikke *kan* delegeres i henhold til lov og over hvilke saker kommunen har bestemt at kommunestyret selv skal avgjøre.

Formannskapet får delegert myndighet til å ta avgjørelser i alle saker som det etter kommuneloven er tillatt å delegere til formannskapet, og som kommunestyret ikke skal avgjøre selv eller har delegert til annet organ. Videre gis formannskapet myndighet i enkelte personalsaker og økonomisaker, og i en rekke saker etter særlovgivningen. Formannskapet er etter vedtak av 27. november 2003 også gitt myndighet til å avgjøre alle saker som etter reglementet er delegert til hovedutvalg for kultur og oppvekst, hovedutvalg for helse, sosial og omsorg og hovedutvalg for teknisk sektor.

Kommunestyret delegerer myndighet til administrasjonsutvalget og skatteutvalget.

Administrasjonssjefen gis fullmakt til å fatte vedtak i alle kurante saker som det etter lov er tillatt å delegeres, og som etter gjeldende reglement ikke er unntatt fra delegering. Videre gis administrasjonssjefen fullmakt til å ta avgjørelser i kurante saker i henhold til sentralt og kommunalt fastsatte avtaler, forskrifter, vedtekter, reglementer o.l. Myndigheten kan delegeres videre til etatsjefer eller avdelingsledere.

Ordføreren gis delegert myndighet til å fatte avgjørelser i enkelte saker som gjelder tilskudd, pantefrafall, tomtesalg og i kurante konsesjonssaker.

Lier

Lier kommunestyre vedtok delegeringsreglementet 7. september 2010. Reglementet er under revisjon.

Det følger av reglementet at kommunestyret selv skal avgjøre alle saker som gjelder hovedtrekkene i kommunens organisasjon, kommuneplan, handlingsprogram og saker som etter den til enhver tid gjeldende særlovgivning er tillagt kommunestyret selv.

Kapittel 2 i reglementet omhandler generell delegeringsfullmakt. Kommunestyret delegerer myndighet til formannskapet og hovedutvalgene. Hovedutvalgene har avgjørelsesmyndighet i saker som ikke er lagt til kommunestyret eller andre faste utvalg, eller er delegert til formannskap eller rådmannen. Formannskapet/hovedutvalgene skal fungere som underinstans ved behandling av klager over enkeltvedtak fattet av rådmannen som skal avgjøres av instans utenfor kommunen, unntatt saker som avgjøres av klagenemnda.

Rådmannen gis myndighet bl.a. til å fatte vedtak i alle saker uten prinsipiell betydning innenfor de begrensninger som er fastsatt i lovverket.

Reglementets kapittel 3-6 inneholder spesielle delegeringsfullmakter på særskilte områder. I økonomisaker delegeres myndighet til formannskapet/hovedutvalgene og rådmannen. I saker som gjelder forholdet mellom kommunen som arbeidsgiver og de ansatte, er myndighet delegert til formannskapet, administrasjonsutvalget og rådmannen. Myndighet i landbruksaker er delegert til rådmannen og til fagutvalget for landbruk, vilt og innlandsfisk. I saker om salg og skjenking av alkohol delegeres myndighet til formannskap, tjenesteutvalget og rådmannen.

Modum

Modum kommunestyre vedtok delegeringsreglementet 24. september 2012. Reglementet har en formålsbestemmelse som sier at reglementet skal sikre nødvendig klarhet i ansvars-, myndighets- og oppgavefordelingen mellom kommunestyret og andre politiske organer og i forhold til rådmannen (administrasjonen). Videre skal reglementet sikre kompetente og raske avgjørelser.

Reglementet fastslår at hvis ikke annet er bestemt i lov, fatter kommunestyret vedtak i alle saker hvor myndighet ikke er delegert til andre. Det er listet opp hvilke emner som ikke kan delegeres.

Kommunestyret har delegert myndighet til formannskapet på en rekke områder, f.eks. innstilling om økonomiplan, innstilling av kommuneplansaker til kommunestyret og godkjenning av fremforhandlede utbyggingsavtaler. Formannskapet er delegert myndighet til å avgjøre alle saker hvor ikke annet følger av lov og som ikke er av stor prinsipiell/politisk betydning. Unntatt fra dette er saker som ligger innenfor hovedutvalgenes myndighet.

Bestemmelsen om delegering til hovedutvalgene er generelt utformet. Hovedutvalgene utfører lovpålagte oppgaver og avgjør de saker kommunestyret har gitt dem fullmakt til å avgjøre. Det

fremgår ikke av reglementet hvilke utvalg som er opprettet. En oversikt finnes imidlertid på kommunens hjemmeside. Reglementet inneholder også bestemmelser om delegering til andre utvalg og til ordfører.

Rådmannen er delegert myndighet til å avgjøre alle enkeltsaker som ikke er av prinsipiell eller politisk betydning. Følgende områder er omfattet: personaladministrasjon, økonomiforvaltning, sentraladministrasjon, kulturetat, undervisningsetat, helse- og sosialetat og teknisk etat.

Nedre Eiker

Reglement for delegert myndighet i Nedre Eiker kommune ble vedtatt av kommunestyret 20. juni 2012. Det fremgår at kommunelovens bestemmelser om et funksjonsdyktig politisk styre og om en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteresser er lagt til grunn for reglementet.

Kommunestyret skal selv avgjøre alle saker som gjelder hovedtrekkene i kommunens politiske organisasjon, kommuneplan, handlingsprogram og saker som ifølge den til enhver tid gjeldende kommunelov og særlovgivning er tillagt kommunestyret selv. Reglementet deler kommunestyrets virksomhetsområde i to: saker kommunestyret selv skal vedta og saker der lovbestemmelser fastslår eller gir særlig grunn til å hevde at kommunestyret må avgjøre saken, eller sakens art tilsier at kommunestyret selv må avgjøre den.

Kommunestyret delegerer myndighet til formannskapet, utvalg for sentraladministrasjon for tekniske tjenester, utvalg for helse og omsorg og utvalg for oppvekst og kultur. Reglementet er for alle fire delt opp i «Saker som organet skal vedta» og «Informasjon om særlovgivning som inngår i det politiske organets saksområde i henhold til delegasjonsreglementet». Videre delegeres myndighet til partssammensatt utvalg og en rekke andre lovpålagte utvalg.

Rådmannen har delegert myndighet til å fatte vedtak i alle andre saker når saken etter en konkret vurdering ikke anses å være av prinsipiell betydning. Reglementet inneholder i tillegg en liste med 13 saker som delegeres til rådmannen. Rådmannen kan delegerer myndigheten videre når ikke annet spesifikt er sagt.

Nes

Delegeringsreglementet for Nes kommune ble ajourført 18. juli 2006. I de innledende, generelle bestemmelsene fastslås det at målsettingen med reglementet er å legge forholdene til rette for et funksjonelt kommunalt folkestyre og for effektiv tjenesteyting, forvaltning og administrasjon. Det skal være et tydelig skille mellom politikk og administrasjon. Alle prinsipielle saker skal behandles politisk.

Kommunestyrets ansvarsområde er spesifisert i egne bestemmelser. Kommunestyret har all myndighet som ikke positivt er lagt til andre kommunale organer. Reglementet lister opp saker som etter kommuneloven skal avgjøres av kommunestyret selv. Videre spesifiseres det hvilke saker kommunestyret avgjør selv på en rekke særlovområder. Reglementet inneholder også bestemmelser om saker som etter loven kan delegeres, men som på grunn av sitt prinsipielle innhold, størrelse og omfang avgjøres av kommunestyret.

Myndighet på en rekke områder delegeres til formannskapet, ordfører, teknisk utvalg, oppvekst-, skole- og kulturutvalget, helse- og sosialutvalget, vilt- og innlandsfiskemndra og skatteutvalget.

Rådmannen delegeres myndighet til å avgjøre alle saker som regnes som ikke-prinsipielle og som ikke er lagt til politisk organ gjennom lov eller reglement. Myndigheten spesifiseres etter særlover.

Reglementet inneholder også bestemmelser om delegering til andre tjenestemenn etter særlovgivning, herunder kommunehelsetjenesteloven og lov om barnevern.

Fylkesmannen har pr. telefon 9. desember 2013 fått bekreftet at revisjon av delegeringsreglementet er under arbeid.

Nore og Uvdal

Delegeringsreglementet for Nore og Uvdal kommune ble sist vedtatt av kommunestyret 2. november 2009. Reglementet er under revisjon.

Reglementet nevner først de sakstyper som i følge kommuneloven og særlovgivningen *skal* behandles av kommunestyret selv. Videre gis en oversikt over saker som bør behandles i kommunestyret eller som det er tradisjon for å behandle der, selv om dette ikke følger direkte av lovverket.

Myndighet i alle andre saker delegeres til andre kommunale organer. Kommunestyret delegerer myndighet i prinsipielle saker til formannskapet, hovedutvalg for næring, miljø og kommunalteknikk og hovedutvalg for livsløp og kultur.

Saker som ikke er av prinsipiell karakter, delegeres til administrasjonen.

Ringerike

Delegeringsreglementet for Ringerike kommune ble sist vedtatt 30. mai 2013 og erstatter det tidligere innsendte delegeringsreglementet vedtatt 28. august 2003. Hovedprinsippene i det nye reglementet følger det tidligere reglementet.

Kommunestyret har tradisjon for å delegere alt som kommuneloven tillater å delegere. Det følger av pkt. 4.1 hva kommunestyret selv skal fatte avgjørelse om. Formannskapet er delegert myndighet til å behandle saker som er av prinsipiell interesse og som ikke faller inn under en av hovedkomiteene samt fatte avgjørelser og gi uttalelse slik som det følger av pkt. 2.1.

Reglementet inneholder flere bestemmelser om delegering på særlovenes område. Myndighet er delegert til hovedkomité for oppvekst og kultur, hovedkomité for helse, omsorg og velferd og hovedkomité for miljø- og arealforvaltning når det gjelder prinsipielle avgjørelser. Kommunestyrets myndighet i kurante saker er delegert til rådmannen.

Avgjørelsesmyndighet er delegert til rådmannen så langt det er lovlig med hjemmel i kommuneloven med unntak av saker av prinsipiell karakter. I pkt. 2.7.1 er det en liste (ikke uttømmende) som viser eksempler på rådmannens avgjørelsesmyndighet.

Reglementet inneholder også bestemmelser om delegering av ordførers rettslige legitimasjon og om delegering til valgstyret.

Rollag

Delegeringsreglementet for Rollag kommune ble vedtatt av kommunestyret 14. desember 2012. Reglementet del 2 gir bestemmelser om delegering til politisk nivå. Det listes opp hvilke saker som etter kommuneloven eller særlovgivningen skal behandles og avgjøres i kommunestyret, og saker som ikke er lovpålagt, men som kommunestyret skal ta seg av.

Formannskapet (plan-, økonomi- og administrasjonsutvalg) gis ansvar for å ivareta enkelte hovedområder.

Kommunestyret delegerer myndighet til utvalget for FOLK og til næring-, miljø- og ressursutvalget innenfor visse særlover. Myndigheten gjelder i alle saker innenfor utvalgenes funksjonsområder, så lenge sakene ikke er av overordnet og/eller prinsipiell art, og avgjørelsesmyndighet ikke er tillagt andre i henhold til lov eller delegeringsvedtak. Utvalgslederne har innstillingsrett i alle saker som legges frem i deres utvalg. Vilt- og innlandsfiskenemnda delegeres myndighet innenfor sitt funksjonsområde.

Ordføreren har delegert myndighet på enkelte områder.

Etter reglementets del 3 blir all myndighet til administrasjonen delegert til rådmannen. Rådmannen kan delegere myndigheten videre. Delegert myndighet er delt inn etter ansvarsområder, slik som personal- og administrasjonssaker, kommunale eiendommer, osv.

Delegering av lovpålagt ansvar er tatt inn som et eget kapittel, hvor det gis en oversikt over lover hvor kommunen er pålagt ansvar og myndighet. Kommunen har valgt å legge inn en lenke til en webportal som omfatter alle relevante lover og regler.

Røyken

Delegeringsreglementet for Røyken kommune ble vedtatt av kommunestyret 20. september 2012.

Reglementet fastslår at kommunestyret treffer vedtak på vegne av kommunen i alle saker så langt ikke annet følger av lov eller delegeringsvedtak. Det er gitt en oversikt over saker som avgjøres av kommunestyret selv, f.eks. kommuneplan, økonomiplan, årsbudsjett og politisk organisering og styring.

Formannskapet har delegert myndighet til å fatte vedtak i saker som ikke vedtas av kommunestyret selv, og vedtakskompetanse ikke er delegert til andre organ. Formannskapet har også myndighet til å fatte hastevedtak, og er i tillegg kommunens planutvalg.

Kommunestyret delegerer myndighet til fagutvalgene. Utgangspunktet er at utvalgene ikke har besluttende myndighet. Unntak gjøres som delegeringsvedtak. Bygningsrådet får delegert myndighet til blant annet å behandle alle saker etter plan- og bygningsloven unntatt plansaker, og er klageinstans der vedtaksmyndighet er delegert til rådmannen. Kulturutvalget delegeres myndighet til å avgjøre tildeling av stipendier og priser som sorterer under kulturformål og til fordeling av midler til frivillige lag og foreninger innen kulturformål.

Myndighet delegeres til administrasjonsutvalget og kontrollutvalget.

Kommunestyret delegerer myndighet til rådmannen til å avgjøre alle saker som ikke har prinsipiell karakter, eller saker som er kurante. Utgangspunktet er at kommunestyret delegerer alle slike saker til rådmannen, så lenge dette er tillatt etter lovgivningen og myndigheten ikke er lagt til annet organ. Rådmannen kan delegere sin myndighet videre såfremt kommunestyret ikke har bestemt noe annet.

Sigdal

Delegeringsreglementet for Sigdal kommune ble sist revidert av kommunestyret 18. juni 2010. Reglementet er under revisjon.

Det fremgår at kommunestyret fatter beslutninger i alle prinsipielle saker og saker som ikke er delegert til formannskap/administrasjonsutvalg, hovedutvalg eller administrasjonen. Kommunestyret skal avgjøre saker som gjelder hovedtrekkene i kommunens organisasjon, kommunestyrets egen

saksbehandling, budsjett og økonomiplan, langtidsplaner mv., og forhold som krever samordnet behandling av flere sektorer.

Kommunestyret delegerer myndighet til formannskap, Hovedutvalget for kultur og oppvekst, Hovedutvalget for helse og sosial og Hovedutvalget for næring og drift. Hovedutvalgene gis fullmakt til å avgjøre og gi uttalelse på kommunens vegne i alle saker innenfor sitt funksjonsområde, forutsatt at saken ikke er av overordnet og/eller prinsipiell art. Videre delegeres myndighet til administrasjonen ved rådmannen. Reglementet gir en oversikt over hvilket organ som har avgjørelsesmyndighet i saker etter forskjellige bestemmelser i særlovgivningen.

Øvre Eiker

Delegeringsreglementet for Øvre Eiker kommune ble vedtatt av kommunestyret 20. februar 2013. I de innledende, generelle bestemmelsene fastslås det at utgangspunktet i kommunen er at alle politiske saker skal avgjøres av kommunestyret. Av hensyn til en effektiv forvaltning skal avgjørelser treffes på lavest mulig beslutningsnivå.

Reglementet inneholder bestemmelser om hvilke saker som skal avgjøres av kommunestyret og spesifiserer hvilke ansvarsområder som ikke kan delegeres.

Ordfører delegeres fullmakt på enkelte områder.

Formannskapet delegeres myndighet til å avgjøre saker der loven åpner for delegering og myndigheten ikke er beholdt av kommunestyret eller er tillagt annet politisk utvalg. Formannskapet har rollen som kommuneplanutvalget/økonomiplanutvalget/eierutvalget i visse saker.

Kommunestyret har politiske arbeidsutvalg - Fagkomiteer. Fagkomité 1 er delegert myndighet til å fatte vedtak i plansaker, planlegging og teknisk drift. Sakstypene er spesifisert i reglementet. Fagkomité 2-4 er bare nevnt ved navn og arbeidsområde. Delegeringsreglementet inneholder også bestemmelser om delegering til lovpålagte utvalg.

Administrasjonen/rådmannen gis myndighet til å avgjøre saker som ikke anses å være av prinsipiell betydning. Det er gitt en liste over eksempler på ikke-prinsipielle saker. Listen er ikke uttømmende. Videre vises det til flere gjennomgripende lover og særlover hvor myndighet delegeres til administrasjonen. Det fremgår at når ikke annet er sagt, kan rådmannen delegerer sin myndighet videre. Reglementet har bestemmelser om delegering til seksjonsleder og videre delegering av denne myndigheten. I tillegg finnes det bestemmelser om delegering til skatteoppkreveren i Eiker, kommunelegen, barneverntjenesten og særlige regler om fullmakter i krisesituasjoner.

Ål

Delegeringsreglementet for Ål kommune ble vedtatt av kommunestyret 22. september 2011. Reglementet revideres våren 2013.

Det gis en liste over hvilke saker som skal avgjøres av kommunestyret. Dette gjelder både saker etter kommuneloven, generelle lover og særlovgivningen. I tillegg er det spesifisert hvilke saker som ut fra det prinsipielle innholdet i saken og/eller omfang skal behandles av kommunestyret.

Formannskapet delegeres myndighet på enkelte områder, og er også kommuneplannemnd, klagenemnd og sektorutvalg i enkelte saker.

Sektorutvalgene delegeres blant annet myndighet til å fatte forvaltningsvedtak etter særlovgivningen. Utvalgene skal hjelpe kommunestyret med å foreta helhetlige politiske vurderinger

innenfor sine politiske områder. Det fremgår ikke av reglementer hvilke utvalg som er opprettet, men det finnes en oversikt over dette på kommunens hjemmeside.

Reglementet fastslår at rådmannen etter kommuneloven har adgang til å delegere videre sin myndighet til andre innenfor administrasjonen. Det blir stilt krav om at det etableres tilfredsstillende kontroll- og rapporteringsrutiner for utøvelse av delegert myndighet. Rådmannen gis myndighet til å avgjøre saker som etter en konkret vurdering ikke blir ansett å være av prinsipiell karakter. Det vises til kommunens retningslinjer for hvordan det skal avgjøres om saken er prinsipiell eller ikke. Videre får rådmannen avgrenset myndighet til å avgjøre saker etter konkrete lovbestemmelser. I visse tilfeller delegeres myndighet direkte til administrative fagstillinger i stedet for til rådmannen. Dette gjelder for saker delegert fra kommunestyret til brannsjefen, barnevernslederen og kommuneoverlegen.

2.3. Utvalgte tema

2.3.1. Delegering til ordfører

I flere av kommunene inneholder delegeringsreglementet et eget avsnitt om delegering av myndighet fra kommunestyret til ordfører personlig. Det er noe variasjon i hva som delegeres, men mange kommuner har bestemmelser om at ordfører har myndighet til å møte på kommunens vegne på årsmøter og generalforsamlinger hvor kommunen er deltaker/medeier. Ordfører gis også ofte fullmakt i samsvar med vedtatt plan for kommunal kriseledelse.

En del av kommunene delegerer myndighet til ordfører etter kommuneloven § 9, nr. 5:

§ 9 nr. 5
«Kommunestyret og fylkestinget kan gi ordfører og fylkesordfører myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller i typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning.»

«Kommunestyret og fylkestinget kan gi ordfører og fylkesordfører myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller i typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning.»

De fleste kommunene spesifiserer at myndigheten bare gjelder kurante saker. I Krødsherad har ordfører bare slik myndighet i kurante konsesjonssaker etter konsesjonsloven § 5 nr. 2.

Vi har kontaktet noen av kommunene som har delegert myndighet etter denne bestemmelsen. Kommunene sier at delegeringen er gjort etter «føre var»-prinsippet. Dette gir rom for fleksibilitet og effektivitet i kurante saker og under ferieavvikling. Myndigheten etter bestemmelsene synes imidlertid å være svært lite brukt i praksis.

2.3.2. Delegering fra kommunestyret direkte til administrasjonen eller via utvalgene før delegering til administrasjonen

Det følger av kommuneloven § 23 nr. 4 at kommunalt folkevalgt organ kan gi administrasjonssjefen myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning, hvis ikke kommunestyret har bestemt noe annet.

Det vil ikke være adgang til å delegerer generell avgjørelsesmyndighet til administrasjonen i saker som etter sin art må anses å være av prinsipiell betydning. Den som har fått delegert myndighet, har plikt til å gå tilbake til det folkevalgte organet hvis en enkeltsak innenfor en generell fullmakt må anses å være av prinsipiell betydning.

Alle folkevalgte organer kan delegerer myndighet til administrasjonen innenfor sitt saksområde hvis ikke kommunestyret har bestemt noe annet. I alle delegeringsreglementene, med ett unntak, har kommunestyret delegert myndighet direkte til administrasjonssjefen.

Kongsberg kommune har i sitt reglement ikke bestemmelser som delegerer myndighet direkte fra kommunestyret til administrasjonssjefen. Det er forutsatt at det er de ulike utvalgene som delegerer myndighet innenfor sitt saksområde til rådmannen. I reglementets fellesbestemmelser er det gitt rammer for delegering fra utvalg til rådmannen.

I kommunene hvor kommunestyret har delegert myndighet direkte til administrasjonssjefen er det gitt en generell delegering hvor administrasjonssjefen er gitt myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller i typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning. Rollag kommune har ingen slik generell delegering i sitt reglement, men administrasjonssjefen er gitt myndighet etter de enkelte særlover.

Mange kommuner har i tillegg til den generelle delegeringen også særskilte bestemmelser om delegering til administrasjonssjefen etter særlov. Disse oppregningene er i noen tilfeller ikke uttømmende, eller det fremstår som uklart om de er det.

Vi registrerer at enkelte kommuner har bestemmelser om at rådmannen er gitt myndighet til å treffe vedtak i kurante saker. Etter tidligere lovgiving var det begrepet «kurante saker» som utgjorde skrankene for delegering til rådmannen. Ved vedtagelsen av gjeldende kommunelov, jf. § 24 nr. 3, ble det foretatt en oppmykning av skrankene for delegering, og skranken er ikke lenger knyttet til begrepet kurante saker.

Etter vår vurdering vil formuleringen «saker som ikke er av prinsipiell karakter/betydning» være å foretrekke.

§ 23 nr..4
«Kommunalt og fylkeskommunalt folkevalgt organ kan gi administrasjonssjefen myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning, hvis ikke kommunestyret eller fylkestinget har bestemt noe annet.»

3. Vedtak fra kommunene

3.1.1. Fremgangsmåte

Vi har valgt ikke å be kommunene om å sende inn vedtak. I stedet har benyttet oss av kommunenes hjemmesider og har sett på møteinnkallinger og -protokoller fra politiske møter i utvalg som behandler saker etter alkoholoven, plan- og bygningsloven og jordloven. I møteprotokollene gis det også en oversikt over referatsaker hvor administrasjonen har fattet vedtak. Vi har sett både på vedtak fattet av utvalg og administrasjonen for å se om de er i samsvar med delegeringen.

Det er tatt et tilfeldig utvalg av kommuner innenfor de nevnte saksområdene.

3.1.2. Delegering etter alkoholoven

Generelle funn i reglementene

Alkoholoven har en del bestemmelser der myndigheten tilligger kommunestyret selv og ikke kan delegeres videre. Alle kommunene følger alkoholovens bestemmelser på disse punktene.

Alle kommunene har utarbeidet en alkoholpolitisk handlingsplan slik alkoholoven § 1-7 d krever. I disse retningslinjene om ansvar og myndighet, er det tatt inn et punkt om delegering.

Gjennomgående har kommunene delegert til formannskap eller annet utvalg myndigheten til å behandle salgs- og skjenketillatelse. Vi registrerer at kommunene Hemsedal og Ål har valgt å la denne myndigheten ligge til kommunestyret når det gjelder behandlingen første året av ny kommunestyreperiode. Flå kommune har ikke delegert myndighet med unntak av søknader om ambulerende skjenkebevillinger som avgjøres av administrasjonen. Flesberg kommunestyre har ikke delegert myndighet til utvalg.

I kommunene Hol og Hemsedal gis ordfører myndighet til å tildele bevilling, utvide skjenketid og utvide skjenkelokalet for enkelt anledning samt tildele ambulerende bevilling der rådmannen er inhabil. Ordføreren i Gol kan godkjenne skjenkestyrer/salgansvarlig og avløser samt gi skjenke- og salgstillatelse ved overdragelse av virksomhet når virksomheten har hatt tillatelse tidligere. Ordfører har også fått myndighet til midlertidig øyeblikkelig inndragning av tillatelse ved grove brudd på § 1-8. Inndragningen gjelder til utvalget har vurdert og gjort vedtak i saken.

Gjennomgående har kommunene delegert til administrasjonssjefen myndighet til å gi ambulerende skjenkebevillinger og avgjøre søknader om utvidet skjenketid og utvidelse av skjenkelokale for enkeltanledning. Enkelte kommuner har delegert til administrasjonen vedtak i enkeltsaker og typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning.

I Gol kommune har administrasjonssjefen fått myndighet til å fordele tre ambulerende skjenketillatelser.

I Lier kommune har kommunestyret delegert myndighet til administrasjonssjefen i tidsrommet 15.06-15.08 når det gjelder tildeling av advarsel samt inndragning av salgs- og skjenkebevilling.

Nore og Uvdal kommune har delegert til administrasjonen å avgjøre alle avgjørelser etter alkoholloven som kan delegeres fra kommunestyret.

Vedtak fra Hemsedal

Kommunestyret vedtok i sak 62/12 alkoholpolitiske retningslinjer for Hemsedal 2012-2016. Under punkt om ansvar og myndighet står det følgende:

«Tildeling av løyve vert handsama i samsvar med det gjeldande delegasjonsreglementet i kommunen.

Kommunestyret

- *Vedtek alkoholpolitiske retningslinjer etter innstilling frå Hovudutval for livsløp.*
- *Handsamar, etter innstilling frå Hovudutval for livsløp, ny tildeling av alle sals- og skjenkeløyve, første året i ny valperiode.*

Formannskapet

- *Handsamar tildeling av nye løyve resten av perioden, med melding til kommunestyret, etter innstilling frå Hovudutval for livsløp.*

Rådmannen har delegert mynde til å

- *Tildele ambulerande løyve for slutta selskap, jf. alkohollova §§ 4-2, 4-5.*
- *Tildele løyve for einskilde høve, jf. alkohollova §§ 1-6, 4-2.*
- *Innvilge utvida skjenketid for einskilde høve, jf. alkohollova §§ 4-2.*
- *Godkjenne skjenkestyrar og avløysar dersom politiet ikkje har merknadar, jf. alkohollova § 1-7c.*
- *Inndra løyve i tilfelle der politiet har stengt serveringsstaden, jf. alkohollova § 1-8a. Alkoholpolitiske retningslinjer for Hemsedal 2012-2016. Vedteke i kommunestyresak 62/12.*
- *Endre alkoholpolitiske retningslinjer i samsvar med lov- eller forskriftsendringar som trår i kraft i løpet av løyveperioden.»*

Hovedutvalg for Livsløp har fast punkt på møtene om delegerte saker – melding om administrative vedtak.

Det fremgår av sakslistene at det er behandlet relativt mange saker i denne kommunen. Etter det Fylkesmannen kan se er vedtakene i tråd med delegert myndighet.

Vedtak fra Kongsberg

Kommunestyret vedtok 20. august 2008 retningslinjer for salg og skjenking av alkoholholdig drikke i Kongsberg kommune. Det fremgår av kommunestyrets sak 73/12 at retningslinjene er videreført.

Utvalg for Helse og omsorg innstiller til kommunestyret som avgjør søknadene.

Rådmannen er delegert myndighet til å godkjenne skifte av styrer og stedfortreder i bevillingsperioden, utvidelse av skjenketid og utvidelse og endring av skjenkeområde for allerede godkjente bevillinger. Rådmannen har myndighet til å gi bevilling vedrørende utvidet/endret skjenkeområde og utvidet skjenketidsrom for allerede godkjente bevillingshavere, samt å innvilge ambulerende skjenkebevillinger og bevillinger for enkelt anledninger.

Det fremgår av sakslistene at det er behandlet noen saker i denne kommunen, men det er ikke et stort saksområde. Etter det Fylkesmannen kan se er vedtakene i tråd med delegert myndighet.

Vedtak fra Modum

Kommunestyret vedtok 18. juni 2012 i sak 61/12 retningslinjer for salgs- og skjenkebevillinger i Modum kommune. Her er det tatt inn et eget punkt om delegering.

Formannskapet avgjør søknader om salgs- og skjenkebevillinger, herunder søknader om fornyelse. Det er også formannskapet som har myndighet til å fatte vedtak ved inndragning av bevilling og endring av skjenkelokale/virksomhet.

Rådmannen har myndighet til å godkjenne endring av styrer og /eller stedfortreder for styrer der saken er kurant, inndragning av bevilling etter alkoholloven § 1-8: ikke levert omsetningsoppgave eller betalt bevillingsgebyr og inndragning av bevilling som følge av at bevillingen ikke er benyttet siste år. I tillegg kan rådmannen avgjøre søknader om utvidelse av skjenkelokale eller skjenketid for en enkelt anledning og ambulerende bevilling/bevilling for en enkelt anledning.

Det fremgår av sakslistene at det er behandlet ganske få saker i denne kommunen. Etter det Fylkesmannen kan se er vedtakene i tråd med delegert myndighet.

3.1.3. Delegering etter plan- og bygningsloven

Generelle funn i reglementene

Etter plan- og bygningsloven er det enkelte saker som skal avgjøres av «kommunestyret selv», for eksempel kommuneplan etter § 11-15 eller ekspropriasjon av grunn etter kapittel 16. Denne myndigheten kan ikke delegeres til andre.

I tillegg til det som følger direkte av lovgivningen, presiserer flere kommuner i reglementet hvilke oppgaver som skal tilligge kommunestyret selv.

Flere kommuner gir formannskapet myndighet til å opptre som kommuneplanutvalg. Formannskapet gis som regel ansvar for utarbeidelse av blant annet kommunal planstrategi og forslag til kommuneplan, og til å gi innstilling til kommunestyret i kommuneplansaker.

Det varierer mye hvilken myndighet som gis til utvalg og komiteer. Imidlertid er det enkelte oppgaver som går igjen. Dette er for eksempel dispensasjoner fra reguleringsplan eller kommuneplan, midlertidig forbud mot tiltak etter plan- og bygningsloven § 13-1 og praktisk gjennomføring av arbeid med reguleringsplaner.

Administrasjonssjefen gis myndighet til å fatte vedtak i saker som ikke er prinsipielle.

Enkelte kommuner gir administrasjonssjefen myndighet til å fatte vedtak om små endringer i reguleringsplaner. Denne myndigheten delegeres etter plan- og bygningsloven § 12-14, 2. ledd.

Administrasjonssjefen gis også ofte myndighet til å gi dispensasjon i enkle saker. Det er som regel ikke definert i selve reglementet hva som er å anse som «enkle saker», men vi ser at det finnes en del særskilte vedtak som definerer dette, blant annet i Lier og Øvre Eiker.

Vedtak fra Lier

Lier kommunestyre har i møte 19. mai 2009 fattet vedtak om delegering av myndighet etter ny plan- og bygningslov. Følgende myndighet delegeres til planutvalget:

«Med virkning fra 1. juli 2009 delegeres planutvalget myndighet til å fatte vedtak i følgende saker:

- 1. Offentlig ettersyn av reguleringsplanforslag (jfr. §§ 12-10 andre ledd og 12-11)*
- 2. Mindre reguleringsplaner som er i samsvar med rammer i kommuneplanens arealdel, og det er mindre enn fire år siden kommuneplanen ble vedtatt av kommunestyret (jfr. § 12-12 andre ledd)*
- 3. Mindre endringer i reguleringsplan og utfylling innenfor hovedtrekkene i reguleringsplanen (jfr. § 12-14 andre ledd første punktum)*
- 4. Planprogram for reguleringsplaner med vesentlige virkninger for miljø og samfunn (jfr. § 12-9 tredje ledd)*
- 5. Dispensasjoner (jfr. § 19-4)*
- 6. Klage på vedtak fattet av planutvalget selv (jfr. § 1-9)*
- 7. Avtale med private aktører om utarbeidelse av områderegulering (jfr. § 12-2 andre ledd andre punktum)*
- 8. Midlertidig forbud mot tiltak (jfr. §§ 13-1 til 13-3).»*

Det fremgår av møteprotokollene at planutvalget blant annet fatter vedtak om mindre endringer i reguleringsplaner og om dispensasjon fra planbestemmelser. Dette er i tråd med den myndigheten som er delegert til utvalget.

Kommunestyret har delegert følgende myndighet til rådmannen:

«Med virkning fra 1. juli 2009 delegeres rådmannen myndighet til å fatte vedtak i følgende saker:

- 1. Offentlig ettersyn av forslag til planprogram (jfr. § 12-9 andre ledd)*
- 2. Små reguleringsendringer (jfr. § 12-14 andre ledd andre punktum)*
- 3. Kurante dispensasjoner (jfr. § 19-4).»*

Administrasjonen i Lier kommune fatter enkeltvedtak i saker som er i samsvar med plan- og bygningslovgivningen. I tillegg fremgår det av referatsakene at administrasjonen fatter vedtak i en rekke dispensasjonssaker.

I kommunestyrevedtaket av 19. mai 2009 er administrasjonen gitt myndighet til å fatte vedtak i saker om «kurante dispensasjoner». Det fremgår av saksfremlegget at dette er saker som vurderes å være uten generell betydning, og hvor avviket fra gjeldende arealplan eller bestemmelser er små. Sakene er heller ikke konfliktfylte med hensyn til naboer og øvrige omgivelser. Sakenes karakter gjør at det anses unødvendig med politisk behandling. Så vidt vi kan se, er dispensasjonsvedtakene fattet av administrasjonen i samsvar med den delegerte myndigheten.

Vedtak fra Gol

Gol kommunestyre har delegert følgende myndighet til Utval for natur og næring:

«Lov om planlegging og byggesaksbehandling av 27. juni 2008 nr. 71. Ajourført med endringer, senest ved lov 8. mai 2009 nr. 27, delvis trådt i kraft 1. juli 2009 og 1. juli 2010.

- a. Vedta og behandle planprogram for reguleringsplanar i samsvar med kommuneplan og kommunedelplanar, jf. §§ 12-9 og 4-1*
- b. Vedta og behandle mindre reguleringsplanar i samsvar med reglane i kommunelova når planen er i samsvar med kommuneplanens arealdel, og det er mindre enn fire år sidan den vart vedteken av kommunestyret, jf. § 12-12 andre ledd*
- c. Praktisk gjennomføring av arbeid med reguleringsplanar i medhald av føresegner i plandelen i lova*
- d. Innstille til formannskap og kommunestyre om utbyggingsavtale knytta til reguleringsplanar, jf. kap. 17*
- e. Behandle søknader om dispensasjon frå plan og forbod mot tiltak langs sjø og vassdrag, jf. §§ 1-8, 19-1, 19-2 og 19-3*
- f. Behandle og vedta reguleringsplanar etter § 12-14 andre ledd 3*
- g. Avgjera saker etter kap. 32, Ulovlighetsoppfølging (B-delen) med unntak av §§ 32-2, 32-4 og 32-8.»*

Møteprotokollene viser at Utval for natur og næring fatter blant annet vedtak om dispensasjon fra planbestemmelser og om mindre endringer av reguleringsplan. Dette er i samsvar med bestemmelsene i kommunens delegeringsreglement.

Kommunestyret delegerer følgende myndighet til rådmannen:

«Lov om planlegging og byggesaksbehandling av 27. juni 2008 nr. 71, ajourført med endringer senest ved lov 8. mai 2009 nr. 27, delvis trådt i kraft 1. juli 2009 og 1. juli 2010

- a. Halde oppstartmøte i alle reguleringsplanar, jf. § 12-8*
- b. Behandle og vedta forlenging av gyldigheit av reguleringsplan (detaljplan) med inntil 2 år om gongen, jf. § 12-4 femte ledd*
- c. Avgjera kurante saker etter kap. 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 og 31 i B-delen i lova*
- d. Gi pålegg om stans eller opphøyr med øyeblikkeleg verknad, jf. §§ 32-2, 32-4 og 32-8.*
- e. Avgjera kurante dispensasjonssaker etter §§ 19-1 og 19-2 slik det følgjer av UNN sak 21/08 og retningsliner i kommuneplanen datert 06.09.2011*
- f. Gjera vedtak om mellombels forbod mot tiltak, jf. § 13-1.*
- g. Legge planar ut på offentleg ettersyn i samsvar med §§ 12-10 og 5-2. Denne delegeringa skal vera avtalt med utvalsleiar i kvart tilfelle.»*

Administrasjonen fatter vedtak i enkeltsaker etter plan- og bygningslovgivningen. Møteprotokollene gir inntrykk av at dette dreier seg om ikke-prinsipielle saker. Administrasjonen har også fattet vedtak i enkelte dispensasjonssaker. Disse ser ut til å være av relativt enkel karakter, f.eks. dispensasjon for et tilbygg. Vedtakene synes etter dette å være i tråd med kommunens delegeringsreglement og retningslinjer vedtatt av Utval for natur og næring i sak 21/08.

Vedtak fra Ringerike

Ringerike kommunestyre har delegert myndighet til hovedkomité for miljø- og arealforvaltning:

«Plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr. 77 med forskrifter

Kommunestyrets myndighet i henhold til loven og forskrifter gitt i medhold av loven delegeres hovedkomiteen så langt det er lovlig adgang til dette. Kfr. lovens § 8.

Hovedkomiteen er kommunens faste utvalg for plansaker, jfr. dog delegasjon til formannskapet. (kom.st.sak 126/94).»

Møteprotokollene viser at hovedkomiteen blant annet fatter vedtak i saker som gjelder dispensasjoner og reguleringsplaner. Dette er i tråd med den myndighet som er delegert til komiteen.

Kommunestyret delegerer følgende myndighet til administrasjonen:

«Plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr. 77 og forskrifter gitt i medhold av loven

Kommunestyrets myndighet etter loven og forskrifter gitt i medhold av loven delegeres til rådmannen i alle saker av kurant karakter så langt det er lovlig adgang til dette.

Vedtak fattet i hh. til delegert myndighet skal meddeles hovedkomiteen i første møte.»

Det er noe vanskelig å se av møteprotokollene hvilken type vedtak administrasjonen fatter, ettersom sakene kun er angitt med korte titler i saksfremlegg om delegeringssaker. Imidlertid gir titlene inntrykk av at administrasjonen i hovedsak fatter vedtak i saker av ikke-prinsipiell karakter.

3.1.4. Delegering etter jordloven

Generelle funn i reglementene

Kommunen avgjør alle saker om deling og omdisponering etter jordloven, jf. lovens § 12 og § 9 med unntak av de sakene hvor en kommune selv er part.

Myndigheten etter loven er lagt til kommunen, uten konkrete delegeringssperrer. Kommunestyret står derfor fritt til å delegerer myndighet til andre folkevalgte organer eller administrasjonen innenfor de rammer som følger av kommuneloven.

Gjennomgående er myndighet til å treffe vedtak etter jordloven delegert til et hovedutvalg.

Det er videre gjennomgående at administrasjonssjefen er delegert myndighet til å treffe vedtak i saker etter jordloven som ikke er av prinsipiell karakter.

Enkelte kommuner har imidlertid fastsatt klare rammer for hvilke saker som kan behandles administrativt. Dette gjelder blant annet Nore og Uvdal kommune som har følgende bestemmelse om delegering etter jordloven (kommunestyresak nr. 63/09):

«Gjeldende lov med tilhørende forskrifter er i sin helhet delegert til administrasjonen jfr. delegasjonsforskriftene gitt av Landbruksdepartementet, med unntak av følgende:

Omdisponering av areal over 20 da, fradeling av ubebygd areal over 100 daa og bebygd areal over 20 da. Deling av driftsenhet.»

Vedtak fra kommunene

Ved en gjennomgang av møteprotokollene fra hovedutvalget fra noen utvalgte kommuner registrerer vi at utvalgene behandler saker etter jordloven. Saksmengden er imidlertid begrenset og møteprotokollene som ble gjennomgått hadde i begrenset omfang opplysninger om hvilke saker som var behandlet administrativt.

Det er derfor vanskelig å konkludere klart på hvorvidt delegeringsbestemmelsene blir fulgt i den løpende saksbehandlingen. Men i den grad det er informasjon om administrasjonens vedtak, ved den informasjon som er gitt om administrative vedtak eller gjennom behandling av klager på administrative vedtak, så er det ikke opplysninger som tilsier at administrasjonen går utover rammene for sin myndighet.

Fylkesmannen i Buskerud har i forbindelse med kontroll virksomhet etter jordlovens § 3 innhentet behandlede saker fra blant annet Øvre Eiker kommune for perioden januar 2010 til april 2012. I denne undersøkelsen ble alle vedtak i perioden gjennomgått, også administrative vedtak. Fylkesmannen konkluderte med at sakene som var behandlet administrativt var å anse som kurante saker og lå innenfor rammen av administrasjonens myndighet.

4. Avslutning

Gjennomgangen viser at delegeringsreglementene er i tråd med de rammer som følger av kommunelovens bestemmelser og særlovgivning.

Fylkesmannen konstaterer at enkelte av kommunene har delegeringsreglement som ikke har vært revidert på en god stund. Vi er imidlertid kjent med at de aktuelle kommunene er i slutfasen med å få nytt oppdatert reglement på plass.

Det fremgår også at 8 av 21 kommuner ikke hadde behandlet delegeringsreglementet innen 31. desember året etter at kommunestyret ble konstituert, noe som kan skyldes at endringen først trådte i kraft 1. juli 2012.

Det forventes at kommunene selv følger de krav som er satt i kommuneloven § 39 nr. 2 slik at delegeringsreglementene behandles minst en gang hver valgperiode.

Det er store forskjeller i saksmengde fra kommune til kommune. Av den grunn vil det være ulikt hvor stort behovet for delegering er ut fra saksmengde. Det er også stor variasjon i antall utvalg kommunene har opprettet, og hvor mange av sakene som avgjøres av kommunestyret.

Dette prosjektet har kun omfattet delegering til administrasjonssjef og ikke videre delegering i administrasjonen. Fylkesmannen vil vurdere om det skal lages et eget prosjekt på det.

Fylkesmannen i Buskerud

Telefon sentralbord: 32 26 66 00
E-post: fmbupost@fylkesmannen.no

Besøksadresse:
Statens Hus,
Grønland 32,
Drammen

Postadresse:
Postboks 1604,
3007 Drammen

Internett: www.fylkesmannen.no/Buskerud